

نامه‌های نهج البلاغه

جلد هفتم

(نامه پنجاه و سه)

« همراه با ترجمه‌ی لغت به لغت و بیان نکات ادبی و اثردها »

« سیده صدیقه صاحبکار خراسانی »

انتشارات دامینه - واسع

۱۴۴۱ قمری مطابق با ۱۳۹۹ شمسی

سرشناسه	صاحبکار، صدیقه، ۱۳۳۸
عنوان و نام پدیدآور	نامه‌های نهج البلاغه (نامه ۵۳) همراه با ترجمه لغت به لغت و بیان نکات ادبی و اژه‌ها/ صدیقه صاحبکار خراسانی
مشخصات نشر	مشهد: دامینه: واسع، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	ج. ۷
شابک	دوره ۹-۰۹-۶۷۶۵-۶۰۰-۹۷۸: ج. ۷: ۳-۷۲-۶۷۶۵-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیا
عنوان قراردادی:	نهج البلاغه. برگزیده. شرح
موضوع:	علی بن ابیطالب علیه السلام، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه - نقد و تفسیر.
شناسه افزوده:	علی بن ابیطالب، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه. شرح
رده‌بندی کنگره:	۱۳۹۵ ص ۰۴۲۳ / ۳BP
رده‌بندی دیوبندی:	۹۵۱۵/۲۹۷ شماره کتابشناسی ملی: ۱۵۲۸۳۲۱

انتشارات واسع

انتشارات دامینه

تلفن: ۸۵ ۳۸۸ ۳۸۸ - همراه: ۱۹۶۲ ۱۱۰ ۰۹۱۵ - نمابر: ۸۶ ۳۸۸ ۳۸۸

مشهد مقدس - بلوار وکیل آباد ۸ - ارشاد ۱ پلاک ۲۵

Vase _ pul@yahoo.com - Damineh _ pul@yahoo.com

نامه‌های نهج البلاغه (جلد ۷) [نامه ۵۳]

سیده صدیقه صاحبکار خراسانی

مدیر اجرایی:	عباس آجوری
ناشر:	دامینه - واسع
نوبت چاپ:	اول ۱۳۹۹
شمارگان:	جلد ۱۱۰۰
حروف چین:	زهره سنبله
صفحه آرای:	رقیه مزنگی
چاپ:	چاپخانه ایران زمین
قطع:	وزیری
تعداد صفحه:	۳۵۲ ص
قیمت:	۵۵۰۰۰ تومان

دوره: 9-09-6765-600-978

شابک: 3-72-6765-600-978

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است

مرکز پخش - دارالقرآن فاطمه الزهرا - مشهد پیروزی ۷، استاد حامد ۱۰، پلاک ۴۵

تلفن و همراه: ۵۸۱۰ ۵۰۴ ۰۹۱۵ - ۹۹ ۸۳۸ ۳۸۷ - ۶۸ ۸۰۹ ۳۸۷

tafsirravan.ir - Bezeatalrasool@gmail.com

فهرست مطالب

۵	فهرست مطالب
۹	پیش‌گفتار
۱۳	نامه ۱۳
۱۵	محتوای نامه ۵۳
۱۶	مالک کیست؟
۱۹	مالک را اطاعت کنید
۱۹	نامه‌ی فوق‌العاده مهم مالک‌اشتر در یک نگاه
۲۰	معرفی شهر مصر
۲۱	پنجاه نکته‌ی مهم در یک فرمان
۳۱	ضرورت خودسازی
۳۳	تجلیه
۴۴	نکته‌ها: ۱- خطرات نفس‌آماره
۴۴	۲- اهمیت کشور مصر
۵۷	اخلاق رهبری
۶۶	گذشت و بزرگواری در سیره‌ی علی علیه السلام
۶۷	من غیر از شما هستم!
۱۷	هشدار سرنوشت‌ساز
۷۷	گناهکاری در محضر مولا

- ۹۵..... مالک در بوته‌ی آزمایش
- ۹۶..... دو اخطار
- ۹۹..... پرهیز از غرور و خودپسندی
- ۱۰۶..... درسی از امیرالمؤمنین (علیه السلام)
- ۱۰۹..... مردم گرایی، حق گرایی
- ۱۲۴..... اوصاف توده‌ی پر جذایت
- ۱۲۸..... ضرورت رازداری
- ۱۳۴..... استفاده از کلمه‌ی حصر «انَّمَا»
- ۱۳۷..... حدیث امام صادق (علیه السلام) در مورد عیب پوشی
- ۱۴۲..... اهمیت تغافل
- ۱۴۵..... نکته: موارد عیب پوشی و اطلاع رسانی
- ۱۴۷..... جایگاه صحیح مشورت
- ۱۵۵..... نکته: اهمیت مشاوره
- ۱۶۰..... نامه‌ی زهری به ابوبکر
- ۱۷۰..... نکته:
- نامه ۳.....**
- ۱۷۷..... اصول روابط اجتماعی رهبران
- ۱۸۱..... خطر مدیحه سرایی
- ۱۹۵..... ۱- «مِنْ إِحْسَانِهِ إِلَيْهِمْ» احسان به مردم:
- ۱۹۵..... ۲- «وَتَخْفِيفِهِ الْمُؤَوَّنَاتِ عَلَيْهِمْ» تخفیف هزینه‌ها:
- ۱۹۷..... ۳- «وَتَرْكِ اسْتِكْرَاهِهِ إِيَّاهُمْ عَلَى مَا لَيْسَ لَهُ قَبْلَهُمْ» ترک اکره:

- شناخت اقشار گوناگون اجتماعی..... ۲۱۴
- فرق بین طبقات طولی و عرضی..... ۲۱۶
- هدف از جهاد..... ۲۳۰
- ۱- ﴿إِلَّا بِالْإِهْتِمَامِ﴾ اهتمام و تلاش فراوان:..... ۲۴۴
- ۲- ﴿وَالِاسْتِعَانَةَ بِاللَّهِ﴾ طلب یاری از خدا:..... ۲۴۵
- ۳- ﴿وَتَوَطِّينَ نَفْسَهُ عَلَى لُزُومِ الْحَقِّ﴾ آمادگی کامل:..... ۲۴۵
- ۴- ﴿وَالصَّبْرَ عَلَيْهِ فِيمَا خَفَّ عَلَيْهِ أَوْ ثَقُلَ﴾ صبر و شکیبایی:..... ۲۴۶
- سیمای نظامیان..... ۲۴۸
- ۲- ﴿وَأَنْقَاهُمْ جَبِيًّا﴾ پاک دامن و پاکدلی:..... ۲۴۹
- ۳- ﴿وَأَفْضَلَهُمْ حِلْمًا﴾ علم و بردباری:..... ۲۴۹
- ۳-۱- ﴿مِمَّنْ يُطِئُ عَنِ الْغَضَبِ﴾ کنایه در غضب:..... ۲۵۱
- ۳-۲- ﴿وَيَسْتَرِيحُ إِلَى الْعُذْرِ﴾ عذرپذیری:..... ۲۵۲
- ۳-۳- ﴿يَرَأْفُ بِالضُّعْفَاءِ﴾ مهرورزی با ضعفاء:..... ۲۵۴
- ۳-۴- ﴿وَيَنْبُو عَلَى الْأَقْوِيَاءِ﴾ ناسازگاری با زورمندان:..... ۲۵۶
- ۳-۵- ﴿وَمِمَّنْ لَا يَثِيرُهُ الْعُنْفُ﴾ مقاومت در برابر سخت گیری و فشار:..... ۲۵۶
- ۳-۶- ﴿وَلَا يَقْعُدُ بِهِ الضَّعْفُ﴾ پرهیز از عقب نشینی و ضعف:..... ۲۵۷
- ۱- ﴿فَإِنَّهُ دَاعِيَةٌ لَهُمْ إِلَى بَدْلِ النَّصِيحَةِ لَكَ﴾ خیرخواهی:..... ۲۶۹
- ۲- ﴿حُسْنِ الظَّنِّ بِكَ﴾ خوش گمانی:..... ۲۶۹
- ۱- ﴿فَإِنَّ لِلْبَسِيرِ مِنْ لُطْفِكَ مَوْضِعًا يَنْتَفِعُونَ بِهِ﴾ جایگاه خدمات کوچک:..... ۲۷۱
- ۲- ﴿وَلِلْجَسِيمِ مَوْقِعًا لَا يَسْتَغْنُونَ عَنْهُ﴾ جایگاه خدمات بزرگ:..... ۲۷۱
- نکته: احتمالات تفسیری در مورد اولوالامر..... ۲۹۶

پیش‌گفتار

خدای سبحان را شاکرم که به بنده‌ی حقیقی خود مولی الموحدین اذن داد؛ به تقاضایی که از این بزرگوار شده بود در شب‌های قدر رمضان سال ۹۸ جامه‌ی عمل پوشانده شود و یک جلد از کلمات دُرّ بار مولا در عتبات عالیات کربلا و نجف شروع و به فضل الهی به اتمام برسد.

این کتاب ارزشمند هفتمین جلد از نامه‌ها و کلام گران‌سنگ نهج البلاغه‌ی امام علیه السلام است که ان شاء الله نوشته و به دست چاپ سپرده می‌شود و از محضر ذات یکتایش تقاضا دارم که به جهت آبرو و تقریبی که خود می‌دانم، ندارم، به آبروی عاشورای ابا عبدالله علیه السلام که دیروز با شور و عشق جوانان اسلامی چه عالی برگزار شد، امیدوارم که در شرح بقیه‌ی نامه‌ها و خطبه‌ها و حکمت‌ها به این بنده‌ی حقیر سراپا تقصیر اذن تألیف داده شود، تا به شکرانه‌ی آن در محضرش پیشانی را بر خاک بسایم.

همان گونه که در نامه‌ی ۳۱ نهج البلاغه دیدیم، حضرت مباحث سیاسی را در کنار مباحث تربیتی و اخلاقی بیان فرمود و در این نامه هم می‌بینیم که مباحث سیاسی با برجستگی و برازندگی کامل با اخلاق و تربیت هم کاسه شده است و این نشانگر این مطلب مهم است که در اسلام، نه سیاست از اخلاق و تربیت جداست و نه اخلاق و تربیت از سیاست فاصله دارد، چرا که هر کدام بدون دیگری کامل‌کننده‌ی اخلاق اسلامی نیستند.

اگر نامه ۳۱ را منشور تربیت نامیده‌ایم، سزاوار است که نامه‌ی ۵۳ را منشور

سیاست بنامیم که هر دو به منزله‌ی یک روحند در دو بدن.

امام علی علیه السلام با نگارش دو نامه‌ی طولانی ۳۱ و ۵۳ ثابت کرد که هم اسوه‌ی تعلیم و تربیت است و هم الگو و معلم سیاست.

امام علیه السلام در همه‌ی مواقف، ثابت کرد ولایتی که در روز غدیر سال یازده هجری به او داده شد، حق او بوده، نه دیگری.

وقتی به عنوان یک پدر دلسوز به فرزندش امام مجتبی علیه السلام و یا تمام فرزندان ابناء بشر، نامه‌ی ۳۱ را می‌نگارد، انتظار دارد که تمام پدران دلسوز و متعهد این اصول تربیتی را به فرزندان خود بیاموزند و هنگامی که بر مسند سیاست مداری تکیه می‌زند و نامه‌ی ۵۳ را می‌نگارد، به تمام عصر و زمان‌ها تا قیامت ثابت می‌کند که هیچ سیاست مداری، نمی‌تواند از امامت او بی‌نیاز باشد.

افسوس که دو عامل سادماندگی و نفاق دست به دست هم دادند و این دریای علم را خانه نشین کرده و حادثه‌ای را تا قیامت برای بشر پدید آوردند که جبران ناپذیر است.

این جاست که باید از عمق وجود فریاد برزیم که غدیر مظلوم است و چون غدیر مظلوم واقع شد، به پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و همه‌ی امامان علیهم السلام بعد از ایشان ظلم شد و لذا در نتیجه‌ی امامت مظلوم، امت مظلوم شد و سپس قرآن هم مظلوم، بلکه مهجور گردید.^۱

امت مظلوم و دردمند اسلام؛ عاجزانه از خداوند سبحان می‌خواهند تا اذن فرج داده و باقیمانده‌ی سلاله‌ی پاک پیامبر صلی الله علیه و آله از پس پرده‌ی غیبت بیرون آمده و به این ظلم خانمانسوز خاتمه دهد.

۱- قرآن کریم، فرقان/ ۳۰: «وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا»